

Zondag 12 januari 2025

2^e zondag door het jaar

Opening

Hartelijk welkom aan u allen: hier in de kerk, en u die via online thuis met ons verbonden bent.

Aan het begin van het nieuwe jaar hopen we eigenlijk allemaal dat het dit jaar wat rustiger en vredelievender in de wereld mag gaan, dan het afgelopen jaar. We raakten bedolven onder de berichten over oorlog en polarisatie in de Gaza-strook, in Oekraïne, Syrië, Den Haag; over de rellen in Amsterdam en ga zo maar door. En de afgelopen dagen werden we al weer opgeschrikt door de grootspraak van Trump, die de komende 4 jaar als president veel invloed zal hebben in de wereld om ons heen. Het lijkt of alleen maar macht en geld de wereld beheersen, en of er niets anders meer meespeelt. Toch moeten we ons niet verblind laten raken, alsof er niets meer deugt.

Tot ieders verbazing zagen we b.v. in de kerstweek in Zwolle bij "Serious Request" ineens een hele positieve gebeurtenis: ruim 11 miljoen euro werd bijeengebracht om m.n. kinderen met metabole ziektes te helpen; zo'n bedrag was de laatste jaren niet meer gebeurd. Het is dus niet alleen kommer en kwel in de samenleving. Maar daar moeten we zelf wel aan mee werken. Als het "donker" om ons heen is, vallen kleine lichtpuntjes des te meer op. "Het zijn de kleine dingen die het doen...". Het afgelopen Kerstgebeuren heeft ons daar veelvuldig op gewezen, en we hadden er allemaal behoefte aan.

Het thema van vandaag, n.l. over de doop van Jezus in de Jordaan, wil ons hierbij ook verder op weg zetten. We horen over Jezus, die zich laat onderdompelen in het menselijk bestaan, om ons zo een vernieuwende levenswijze voor te houden.

Waar staan wij in dit geheel? Wij zongen zojuist: "Wie Jezus'kelk wil drinken, zijn doop wil ondergaan: hij sterft, en and'ren leven, hij overleeft de dood". Wat roept Zijn levenswijze bij ons op?

Overweging

Ik denk dat de leerlingen verbaasd hebben gestaan, dat hun meester zich liet dopen in de Jordaan; dit was immers “een doopsel van bekering”, zoals Johannes predikte; voor mensen dus die zich zondig voelden. Maar Jezus...! Hij was toch Gods Zoon! Onbegrijpelijk; zeker voor de schrijvers van het evangelie rond de jaren 70-80; dus ruim 40 jaar na Jezus dood en verrijzenis, toen zij al voluit in Hem geloofden, dat Hij de waarachtige Zoon van God was. Dit was moeilijk voor hen te verteren. Waarom vernederde hij zich zo?

Een actuele anekdote hierbij: vorig jaar, bij het begin van de 40-dagentijd zou paus Franciscus in de St.Pieter biecht gaan horen. De monseigneur, die de paus begeleidde naar zijn biechtstoel, schrok zich wezenloos: opeens knielde Franciscus neer in één van de andere biechtstoelen, om eerst zelf te biechten. Dit was niet voorzien het protocol. De reden was, dat hij zich niet méér voelde dan andere mensen, en wilde hiermee een teken geven, dat hij naast ieder mens staat; dus in de voetsporen van Jezus.

Was dit ook niet het enige doel van Jezus' menswording, zoals we vierden met Kerstmis: dat hij naast de kleine en kwetsbare mens wilde staan; “licht te zijn in donkere dagen”.

Hier, aan het begin van zijn openbaar leven, laat Jezus zien niet vies te zijn van zondaars en tollenaars; hij eet zelfs zo nu en dan met hen. Zo wil Hij hen nabij zijn, en hen in menselijkheid vooruit helpen.

Dat is ook goed nieuws voor ieder van ons. Wie we ook zijn, we mogen ons altijd welkom weten bij Hem; dus ook in zijn kerk: ook bij de uitreiking van de eucharistische gaven, of bij het Avondmaal. In zijn Naam mogen we eigenlijk niemand van die ene tafel uitsluiten.

Om nu misverstand omtrent de persoon van Jezus te vermijden, verbinden de drie evangelisten (Math.-Mc.-en Lucas) de doop van Jezus met zijn Goddelijke zending: de H. Geest daalt over hem neer in de gedaante van een duif (zo staat er beeldend); en een stem klinkt vanuit de wolk: “Jij bent mijn veelgeliefde zoon; in jou vind Ik mijn welbehagen”. Jezus dus een mens naar Gods hart.

Nu verwijst ik ook even naar de 1^e lezing: uit Jesaja 42: "Hier is mijn dienaar, mijn uitverkorene, zo staat er. In hem vind ik vreugde. Ik heb hem met mijn Geest vervuld". Hoort u het? Het lijkt wel alsof de latere evangelie-lezing een echo is van Jesaja. Verzen over de Dienaar van Jahweh in het O.T. worden hier herhaald in het N.T. én herkend in de persoon van Jezus.

Deze mens naar Gods hart heeft dus de boodschap van het O.T. a.h.w. "afgestoft", ontdaan van latere aanslibbels, van allerlei z.g. "godsdienstige" geboden en verboden. Dus niet naar de letter van de wet leven, maar naar de geest van de Thorah. Zo heeft Jezus zelf ook steeds geleefd en gehandeld. Maar dat was fout in de ogen van die kille tempel-leiders; het ondermijnde bovendien hun gezag; en daarom werd hij later geëxcommuniceerd.

Zo kan dat óók gaan, als een kerk verstrikt raakt in allerlei regels, of zelfs verstard raakt. Dan volgen er excommunicaties of erger. De kerkgeschiedenis kent hier vele voorbeelden van, zoals we weten.

Terug naar de doop van Jezus: Hij laat zich onderdompelen in die zee-van-mensen. Hij ondergaat het zó bewust, dat het leven van de mensen Hem ráákt, en dat het voor hem duidelijk wordt, welke weg hij te gaan heeft. Hier gebeurt iets essentieels in zijn leven: zijn roeping wordt hem duidelijk: hij ziet waartoe de mens eigenlijk bestemd is, en hoe Hij op die weg vóór moet gaan.

Later zal Jezus zijn leerlingen vertellen wat Hij op dat moment beleefd heeft: in beeldspraak zegt Hij: het leek alsof de hemel openging, onvoorstelbaar, en dat Gods Geest hem nieuwe kracht gaf, met de opdracht om in lotsverbondenheid met die kleine, machteloze mensen om hem heen een positieve, nieuwe weg te gaan. Zo maakte Hij door zijn leven zichtbaar, voelbaar en tastbaar, wie God voor ons wil zijn.

Waar staan wij in dit geheel? God dwingt ons mensen niet, maar Hij daagt ons wel uit, om ook zijn zorg en menslievendheid uit te dragen; om Zijn handen en voeten te zijn. Daartoe zijn ook wij gedoopt.

De uitdaging voor ons, als kerk(en) is heel concreet: "het geknakte riet niet breken, en het kleine dovende vlammetje van mensen niet doven". Onvermoeid blijven opkomen voor gerechtigheid en vrede; en voor heelheid van de schepping. Die beweging, die stroming, heeft Jezus op unieke wijze in gang gezet, en wij worden opgeroepen daarin mee te gaan.

Twee maanden geleden verscheen een nieuw boek van hoogleraar Gabriël v.d. Brink met de titel: “De actualiteit van het Archaische”, waarin hij aandringt om de drie pijlers van de samenleving: nl. de markt, de macht, en de moraal, goed in evenwicht te houden. Hij waarschuwt, dat de moreel-ethische waarden en normen in onze huidige wereldsituatie teveel overschaduw worden door geld en macht, en zodoende een bedreiging vormen voor een harmonisch-menselijke samenleving. Ook de kerken hebben hierbij dus een belangrijke taak: om een ethische spiegel te zijn voor al die politieke leiders, en om, waar wenselijk of nodig, een moreel-ethisch appel te laten horen.

Eigenlijk mogen wij als christenen al dicht bij de haard zitten door onze opvoeding van huis uit. Maar het doet wel een appèl op ons om er iets mee te doen in de wereld om ons heen. Adel verplicht.. (Noblesse oblige). En al degenen die zich hierdoor aangesproken voelen en er in kleine kring werk van maken, worden anders..; het doet wat met je.., maar ook met je omgeving..! Wantrouwen verdwijnt, als vertrouwen gegeven wordt; duisternis verdwijnt, als licht verspreid wordt; en starheid wordt doorbroken, als openheid en mildheid aangeboden worden.

Aan het begin van dit jaar zegt het evangelie eigenlijk: stel je open voor die inspirerende Geest, die ook Jezus bezielde, en je zult in je voordeel veranderen. En om je heen zal, als gevolg, ook veel ten goede veranderen; een positief effect hebben.

Niet alleen de weg die je gaat, is belangrijk, maar ook het spoor dat je achterlaat...

=====

Pastor Gerard Weersink